

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО - ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

«ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА»

(назва дисципліни)

**ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ
«ЕКОНОМІКА»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 Економіка

ОСВІТНЬО – ПРОФЕСІЙНИЙ СТУПІНЬ фаховий молодший бакалавр

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Тетяна КОЧЕРГА, викладач обліково-фінансових дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», викладач-методист

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні циклової комісії
обліково - фінансових дисциплін
Відокремленого структурного підрозділу
«Лубенський фінансово - економічний
фаховий коледж Полтавського державного
аграрного університету»

Протокол № 1 від «29» 08 2024р.

Голова циклової комісії НВ (Наталія СЛЄПЦОВА)
(підпис)

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» є нормативним документом, що визначає зміст навчальної дисципліни, компетентності та результати навчання, які вона формує.

Навчальна програма навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» спрямована на формування у студентів системи базових знань з теорії фінансових відносин суб'єктів господарювання і вмінь використовувати ці знання в практичних цілях при вивченні, дослідженні і визначенні закономірностей тенденцій розвитку фінансового механізму, формування та використання фінансових ресурсів підприємств, надання відомостей про фінанси підприємств, їх ролі у фінансовій системі держави та функціонуванні підприємства; закладення основ для розуміння фінансових відносин у суспільстві; ознайомлення з методологією та методикою дослідження функціонування перерозподільних відносин, особливостями розрахунку узагальнюючих фінансових показників.

Навчальну програму з навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» укладено на основі ОПП «Економіка» розробленої на основі Стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 051 Економіка освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальності	051 Економіка
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавра
Нормативна/вибіркова	обов'язковий компонент (ОК), що формує спеціальні компетентності
Кількість тем	10
Загальна кількість годин	60
Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин:	
Лекції	24
Практичні заняття/ семінарські	16
Самостійна робота	20
Форма підсумкового контролю	залік

II. МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА» компетентності та заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» - формування системи базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Завдання навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» - засвоєння теоретичних основ сутності й функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів та джерел їх формування; організації фінансів підприємств; набуття навиків фінансових розрахунків; оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану, санації підприємств.

Предметом навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» є: система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибірових дисциплін та спеціальних курсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні знати:**

- сутність фінансів підприємств, їх функції і значущість у ринковій економіці;
- особливості організації фінансових відносин підприємств та міжгалузевих фінансових відносин;
- техніку фінансових розрахунків;
- типову фінансову документацію;
- прийоми і методи складання фінансової частини бізнес-плану;
- фінансування та кредитування господарської діяльності і капітальних інвестицій;
- склад і зміст фінансової звітності та порядок оцінки фінансового стану підприємства;

уміти:

- визначати показники ефективності використання активів, розраховувати потребу у фінансових та кредитних ресурсах;
- складати фінансовий план та фінансову звітність;
- проводити аналіз фінансового стану підприємства;
- виявляти фінансові резерви підприємства;
- приймати рішення за результатами фінансового аналізу.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Фінанси підприємства» поглиблює та конкретизує знання здобувачів освіти, набуті в процесі вивчення дисциплін «Економіка і нормування праці», «Фінанси, гроші та кредит», «Податкова система» з акцентом на проблематику оподаткування і тісно пов'язана з навчальною дисципліною «Фінансовий облік».

Програмою навчальної дисципліни «Фінанси підприємства» передбачено проведення лекцій, практичних занять та семінарів із тем курсу, заліку.

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічної науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Спеціальні компетентності (СК)	СК 2. Здатність обирати й застосовувати положення нормативно-правових актів для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності. СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники суб'єктів господарювання. СК 7. Здатність виконувати завдання, пов'язані з функціонуванням системи управління суб'єктів господарювання. СК 8. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів. СК 9. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів господарювання. СК 10. Здатність виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх розв'язання під час аналізу конкретних ситуацій економічного характеру.
Результати навчання (РН)	РН 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності. РН 4. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій. РН 8. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність. РН 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності. РН13. Володіти методами й інструментарієм для виконання управлінських рішень щодо функціонування підприємств (підрозділу).

III. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема		Обсяг годин			Разом
№	Назва	Лекції	Практичні/ семінарські	Самостійне вивчення	
1	Основи організації фінансів підприємств	2	-	2	4
2	Формування капіталу підприємства	2	-	2	4
3	Фінансові аспекти формування та використання необоротних активів	2	2	2	6
4	Оборотні активи та джерела їх формування	2	-	2	4
5	Організація грошових розрахунків підприємств	2	2	2	6
6	Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	4	4	2	10
7	Оподаткування підприємств	4	4	2	10
8	Кредитування підприємств	2	2	2	6
9	Фінансове планування на підприємствах	2	-	2	4
10	Оцінювання фінансового стану підприємства. Фінансова санація і банкрутство підприємств	2	2	2	6
Всього		24	16	20	60

3.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Основи організації фінансів підприємств

Сутність та функції фінансів підприємств. Сфери фінансових відносин підприємств. Поняття грошових фондів і фінансових ресурсів підприємств. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Фінансовий менеджмент та його роль в управлінні фінансами підприємств.

2. Формування капіталу підприємства

Власний капітал як фінансове джерело формування ресурсів підприємства. Склад та структура власного капіталу підприємства. Особливості формування статутного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм. Позичковий капітал та його місце у фінансовій системі під час формування ресурсів підприємства.

3. Фінансові аспекти формування та використання необоротних активів

Суть необоротних активів та їх класифікація. Показники стану та ефективності використання необоротних активів. Амортизаційна політика та її вплив на формування фінансових ресурсів підприємства. Сутність капітальних інвестицій, їх види та джерела фінансування.

Семінарське заняття

Аналіз і вибір найефективнішого методу, а фінансової точки зору, нарахування амортизації за виконаними розрахунками практичного заняття з нарахування амортизації, його обґрунтування.

4. Оборотні активи та джерела їх формування

Економічна сутність оборотних активів та їх структура. Методи визначення потреби в оборотних активах. Поняття норм і нормативів. Нормування власних оборотних активів. Особливості розрахунку нормативів власних оборотних активів в агропромислових формуваннях. Джерела формування оборотних активів підприємства. Показники наявності оборотних активів. Показники ефективності використання оборотних активів та способи прискорення оборотності їх.

5. Організація грошових розрахунків підприємства

Суть, значення та принципи організації грошових розрахунків. Зміст та організація готівкових розрахунків підприємств та сфера їх застосування. Порядок відкриття рахунків у банку та їх види. Способи та форми безготівкових розрахунків. Проведення безготівкових розрахунків за різними їх формами. Особливості розрахунків у системі електронних платежів. Розрахунково-платіжна дисципліна та санкції в системі грошових платежів.

Практичне заняття

Оформлення пакета документів на відкриття рахунків у банку. Заповнення банківських платіжних документів.

6. Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання

Характеристика видів діяльності підприємств. Сутність та класифікація доходів та витрат підприємства. Характеристика доходів та витрат від операційної діяльності. Характеристика доходів та витрат від фінансової діяльності. Характеристика доходів та витрат від інвестиційної та іншої діяльності. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Порядок формування фінансових результатів підприємства у фінансовій звітності. Розподіл прибутку підприємства.

Семінарське заняття

Особливості формування доходу від реалізації на підприємствах окремих галузей економіки. Методи прогнозування та планування виручки від реалізації. Виручка від позареалізаційних операцій.

Практичні завдання

Складання ф.2 "Звіт про фінансові результати" за вихідними даними доходів і витрат діяльності підприємства.

7. Оподаткування підприємств

Система оподаткування підприємств, її функції і призначення. Види податків, що сплачують підприємства. Непрямі та прямі податки. Особливості їх впливу на фінансово-господарську діяльність господарюючих суб'єктів. Обов'язкові відрахування підприємств у цільові державні фонди, механізм їх нарахування. Особливості оподаткування суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

Семінарське заняття

Податкова система та загальні положення оподаткування підприємств. Економічне призначення ресурсних платежів.

Практичні заняття

Розрахування податкових зобов'язань за різними видами податків, які сплачують юридичні та фізичні особи.

8. Кредитування підприємств

Необхідність та суть кредитування підприємств. Банківське кредитування підприємств. Визначення потреби підприємства в кредиті на основі аналізу грошових надходжень. Порядок отримання і погашення банківського кредиту. Небанківське кредитування підприємств. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Практичне заняття

Оформлення документації на отримання кредиту. Розрахування відсотків за кредитними операціями.

9. Фінансове планування на підприємствах

Сутність фінансової стратегії підприємства. Інформаційна база фінансового планування. Зміст, завдання і методи фінансового планування.

Зміст і порядок складання поточного та оперативного фінансового планів підприємства.

10. Оцінювання фінансового стану підприємства. Фінансова санація і банкрутство підприємств

Оцінювання фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення для оцінювання фінансового стану підприємства. Показники фінансового стану підприємства. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. Економічна сутність санації та банкрутства підприємства. Фінансові джерела санації підприємства. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємства. Порядок ліквідації підприємства.

Практичні заняття

Розрахування показників оцінки фінансового стану підприємства.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Рекомендована література і джерела

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL:
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV// База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
5. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг від 29.07.2022 № 163// База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>
6. Стасюк Г.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 480 с.
7. Гриценко Л.Л. Фінанси підприємств: практикум. Київ: ВД «Кондор», 2021. 285 с.
8. Гриб С.В., Болкунова І.О. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах: навчальний посібник. Київ: «Патерик», 2021. 336 с.
9. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: «Патерик», 2019. 296 с.
10. Власова Н.О., Міщенко В.А. Фінанси підприємств: підручник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 450 с.
11. Онисько С.М. Фінанси підприємства (практикум): навчальний посібник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 224 с.
12. Біла О.Г. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: ВД «Кондор», 2021. 384 с.

Електронні ресурси

1. Верховна рада України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Журнал «Вісник податкової служби» URL: www.visnuk.com.ua
3. Міністерства фінансів України URL: www.minfin.gov.ua.
4. Журналу «Баланс» URL: <https://balance.ua/>
5. Журнал «Бухгалтерський журнал» URL: <https://i.factor.ua/ukr/>
7. ДПС URL: <https://tax.gov.ua/>
8. Національний банк України URL: www.bank.gov.ua.
9. Міністерство економіки України URL: www.me.gov.ua.